

מחשבות למקרא „ברידיר הרגלים“

מתפעל מכושר העמידה ואורך הנשימה של היחי- דות הניו-זילנדיות. הנה התקפה שבה איבד גודד ניו-זילנדי מאה מתוך כ-400 לוחמים — ולא הרפה מלחצו. והרי לך קרב הגנה שבו אבדו לג- דוד עשרות רבות של חיילים ועדיין הגדוד מח- זיק מעמד. בכל קרב ו- קרב אתה קורא על מס- פרי אבידות גדולים — והגדודים ממשיכים לל-

חום. האם כזאת היה קורה אילו היתה זו חטיבה ישראלית? לצערי אינני יכול להשיב בבטחון על שאלה זו תשובה חיובית. אין לנו כל ניסיון רב בקרבות, והקרבות היחידים שיכולים לשמש לנו קנה-מידה בשאלה זו הם קרבות מלחמת-השחרור, ובמקצת קרבות מבצע סיני. כל הקרבות שהתנהלו בין מלחמת השחרור ובין מבצע סיני, היו קרבות- פשיטה אשר הצליחו מבלי שעמדה כמעט בעיה של ריבוי נפגעים.

אגב עיון בתולדות מלחמת השחרור אנו מוצאים מקרים שבהם התעקשה יחידה לבצע את משימתה למרות אבידות רבות באמת, והרפתה ממשימתה רק לאחר שמספר האבידות היה כזה יישוב לא היו סיכויים להצלחה. מאידך-גיסא, היו קרבות שהוכרעו לרעתנו בגלל „ריבוי נפגעים“. אתה פוגש בפלוגה רגלית שהתקיפה, והתקפתה נשברה משום ייחיו לה 10 נפגעים או רק 5 נפגעים. ונדמה לי כי אז במלח- מת השחרור, לקינו בנטיה להגזים בהערכת מספר נפגעינו. יכולת לשמוע, לעיתים, מפקד פלוגה מדוח באלחוט בשעת הקרב: „יש לי המון נפגעים“ — והנה מתברר כי יש לו שני הרוגים וחמישה פצועים. הנטיה להגזמה בהערכת מספר הנפגעים לא דבקה בכולם — ונמצאו מפקדים רבים שהיו מדווחים דו"ח

בהקדמת המערכת ל„ברידיר הרגלים“ מדגיש כותב ההקדמה את הלקח המאלף שיש בספר על אודות שיתוף פעולה בין רגלים ושריון, אותו שיתוף פעולה שהיה כה לקוי בתחילת קרבות הבריגדה הניו-זילנדית ואשר השתפר תוך כדי המלחמה, עם לימוד הלקח. ואמנם יש בספר זה תאורים מעניינים מאד באשר לסוגיה זו, אך נראה לי כי מן הראוי היה להצביע בהקדמה לספר זה על מספר בעיות נוספות אשר מובלטות בו לא פחות, ומכל מקום מעוררות מחשבות, שצה"ל וכל קצין בצה"ל היו צריכים לתת את הדעת עליהן.

אינני סבור שאין ביכולתנו לשפר ולשכלל את שיתוף הפעולה בין רגלים ושריון על כל צורותיו, אולם יש להניח כי „ברידיר הרגלים“ יתרום אך מעט לשיפור זה. מה גם שבשטח זה היתה התקדמות רבה בשנים האחרונות, ועל כל פנים אין אנו עומדים עוד באותו מקום בו עמדה הבריגדה הניו- זילנדית בראשית דרכה.

בקריאת כל ספר על נושא צבאי, וביחוד כאשר הספר מתאר קרבות, בהכרח אתה מנסה להעמיד את עצמך במקום המפקדים הפועלים, ואת יחידות צה"ל, במקום היחידות המתוארות בספר, ואתה מנסה לחשוב כיצד היה הקרב מתחולל אילו היתה זו יחידה ישראלית.

בברידיר הרגלים אנו קוראים על מספר רב של קרבות, על קרבות התקפה וקרבות הגנה, על התקד- מות ונסיגה, וכמעט בכל אחד מתאורי הקרבות אתה

*) „ברידיר הרגלים“, מאת גנרל-מיור סר הוזארד קיפנברגר — הוצאת „מערכות“ — 1956.

שונים לחלוטין. מובן שלשם כך יש קודם כל הכרח שלמפקד בשדה תהיה תמונה ברורה יותר של הנעשה, ולשם כך עלינו לחנך את המפקדים לא "להגזים" בדוחות על נפגעים; עלינו ללמוד לדוח דוחות שקולים.

שנית, עלינו להבין שבמקרים כאלה חתירה עקשנית יותר לביצוע מושלם של המשימה, תחסוך בסופו של דבר ובחשבון הגדול נפגעים, ואז גם נמנע מהרבה כשלונות בשדה הקרב שהם כשלונות שאינם מוצדקים. מכל מקום, נראה לי ש"בריגדיר הרגלים" יכול ללמדנו הרבה בשטח זה.

מספר נקודות נוספות ראויות לציון בספר "בריגדיר הרגלים", והיה כדאי לתת עליהן את הדעת. אוכיר כאן רק אחת מהן. ההתחפרות מוזכרת בספר רק כבדרך אגב, רק מבינהשיטין אתה יכול לראות שהחייל הניו־זילנדי היה נוהג לחפור לו שוחות שועל — שהן כידוע שוחות אישיות לפעולה בעמיה — ומתקבל הרושם שבכל הזדמנות שבה נצמדה היחידה לקרקע למשך זמן קצת יותר ממושך, נחפרו שוחות שועל תוך פחות מיממה. ראוי לנו ללמוד מנהג זה ולהחדירו בקרב כוחותינו — ולא לחכות עד אשר נשלם שכר לימוד יקר.

בסיכום — ספר טוב הוא הכתוב בסגנון נוח לקריאה, ברוח הומור טובה ובכנות מופלגת, והוא מכיל בקרבו הרבה חומר למחשבה וללימוד. מן הראוי שכל קצין בצה"ל יעיין בספר זה ויקדיש לו קצת מחשבה.

שקול ונכון על מספר הנפגעים שלהם. מ"פ אחד בחזית המצרית, התקיף מוצב מצרי בהתקפת לילה, וסבל אבידות ניכרות. כשנשאל ע"י המג"ד מה המצב, השיב המ"פ: "יש לי די הרבה נפגעים אך אני מקוה להצליח" — ואמנם המשיך המ"פ לתקוף עד שמספר נפגעיו הגיע לכ-40 מתוך פלוגה שמנתה 75 איש ואז קיבל אישור לסגת, ונסוג. היו כמובן כאלה שהופתעו מן המספר הרב של הנפגעים, אך ההפתעה לא באה בגלל הודעת המ"פ שהיתה שקולה, אלא בגלל הודעותיהם של מפקדים אחרים בקרבות אחרים, שהיו מוגזמות. לפי הטרימינולוגיה של מלחמת השחרור, הרי "די הרבה נפגעים" פירושו: פחות מ"המון נפגעים", ועל "המון נפגעים" דיברתי כבר קודם.

גם במבצע "קדש" שהיה בעיקרו מבצע של נידות גדולה ושל התמוטטות האויב כמעט ללא קרב, היו מקרים בהם לא התמידו יחידות בהתקפותיהן, אף כי מספר הנפגעים היה קטן ביותר.

נדמה לי כי עיקר הבעיה אינו נעוץ בחייל הטוראי, במ"כ, או במ"מ, אלא במפקדים שמעליהם, כי במקרים בודדים בלבד נסוגה יחידה נסיגת בריחה, מבלי לקבל על כך פקודה. במרבית המקרים בהם הרפתה היחידה מלחצה בגלל מספר נפגעים ונסוגה — היא עשתה זאת לאחר שניתנה פקודה ע"י המ"פ, המג"ד, או המח"ט.

נראה לי שאילו היו המפקדים מתעקשים יותר בהשגת המשימה, היו פני הדברים במקרים אלה

שני הקולונלים תקיפים היו / סוף מעמ' 77

אחד משלושת המכשירים שנתפסו ביום רביעי. באיארד סירב לקבלו לידיו. "סירבתי כדבר־שבועיקרון", אמר באיארד. "אילו הייתי אני לוקח דבר־מה מתוך ביתו של איש אחר, הייתי משער שאצטרך להחזירו שלם, בצירוף התנצלות. גאון לקח את הדברים — ועליו להשיבם בלויית התנצלות". עתונאים, אשר מצאו כי שני המתמודדים כאחד הם אנשים נעימים והגונים, מאוחדים היו בדעתם כי קרוב לודאי ששניהם גם יחד צדקו במעשיהם — וכי כל הפרשה היא מסוג אותם מצבים חסרי־הגיון מהם נולדות מלחמות.

להבטיח סדר ושקט באזור עזה — ורש כי יחידת־האום שבפיקודו של באיארד תמסור את כל מכשירי־האלחוט שלה, אשר בימים־כתיקונם השתמשו בהם לקיום קשר עם מטה האו"ם בירושלים, ועם הגיפים של האו"ם שהיו מסיירים לאורך מה־שהיה קו־שביתת־הנשק. באיארד אמר לגאון כי הוא ועוזריו יצטרכו לקחת את מכשירי־האלחוט בכוח — ואמנם עשו כן. לא נורו כל יריות, אך הדלתות נפרצו. ביום חמישי, לאחר שיום קודם־לכן "איוררו" בעצרת האו"ם פעולה זו, שלח גאון את אחד מעוזריו להחזיר